

Crna Gora
Skupština
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj 00-51/14-
Podgorica, 12. februar 2014. godine

INFORMACIJA
SA OKRUGLOG STOLA NA TEMU: "LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE U
ODNOSU NA IZVJEŠTAJ EVROPSKE KOMISIJE O NAPRETKU CRNE GORE ZA
2013. GODINU", održanog 20. januara 2014. godine

Okrugli sto na temu: "Ljudska prava i zaštita od diskriminacije u odnosu na Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2013. godinu" u organizaciji Savjeta za zaštitu od diskriminacije Vlade Crne Gore održan je 20. januara 2014. godine u Podgorici.

Uvodna izlaganja na Okruglom stolu imali su: ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović, ambasador i šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Mitja Drobnič i ambasador Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Crnoj Gori Ian Robert Viting.

Okrugli sto je otvorio savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore za zaštitu od diskriminacije i sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Jovan Kojičić. Izražavajući zadovoljstvo što se pozivu za učešće na Okruglom stolu odazvao veliki broj učesnika, istakao je da očekuje da će se konstruktivnom raspravom doprinijeti kvalitetnom sagledavanju oblasti ljudskih prava i sloboda, te njihovoj zaštiti u Crnoj Gori.

Ideja o organizovanju Okruglog stola predstavlja programsku odrednicu Savjeta za zaštitu od diskriminacije, sa ciljem da se kroz razmjenu mišljenja razmotre dosadašnji rezultati u ovoj oblasti i definišu modaliteti saradnje sa nacionalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda, kao i da se sagledaju mogućnosti jačanja uloge Savjeta.

Cilj Okruglog stola je da se podstakne aktivna uloga svih aktera na političkoj sceni, kako bi se radilo na unapređenju stanja i jačanju savjetodavne uloge i kreiranja najboljih praksi u ovoj veoma važnoj oblasti.

Najavio je i panel diskusiju na temu "Podsticanje saradnje i jačanje savjetodavne uloge Savjeta za zaštitu od diskriminacije".

Dr Suad Numanović, ministar za ljudska i manjinska prava, član Savjeta za zaštitu od diskriminacije, je saopštio da je poštovanje ljudskih prava jedna od bitnih karakteristika Evropske unije, jer je to nezaobilazan element u definisanju odnosa među zemljama članicama Evropske unije. Navodeći da se u svijetu, nažalost, svakodnevno povređuju ljudska prava i slobode, a da smo često suočeni sa predrasudama posebno prema marginalizovanim društvenim grupama, istakao je da borba sa predrasudama i stereotipima zahtijeva dugoročan i sistemski pristup. Crna Gora ide sigurnim korakom u pravcu izgradnje stabilnog sistema za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kako normativno, tako i institucionalno, što je Evropska komisija ocijenila u svom posljednjem Izvještaju o napretku Crne Gore. Jasno je da se oblast ljudskih prava puno uzima u obzir prilikom procjene ispunjenja obaveza u procesu pristupanja Evropskoj uniji, pa je obaveza Crne Gore da ispituje efikasnost zakonodavnog okvira u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda. Cilj je dostizanje kvaliteta koji predstavlja punu usklađenost sa pravnom tekovinom Evropske unije. Crna Gora veoma ozbiljno shvata svoju ulogu u stvaranju tolerantnijeg

okruženja za sve njene građane. Poštovanje ljudskih prava je dužnost i obaveza svakog čovjeka. Obezbijediti poštovanje različitosti drugih ljudi znači podići moral društva iznad granica tradicionalnog shvatanja.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava ima veoma važnu ulogu u kreiranju i sprovođenju politike zaštite ljudskih prava. Formiralo je više radnih tijela nadležnih za praćenje implementacije propisa iz oblasti zaštite od diskriminacije. Veoma važnim smatra i rad Savjeta za zaštitu od diskriminacije, čiji predsjednik je Predsjednik Vlade, a članovi su resorni ministri, kao i istaknute nevladine organizacije koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda. I pored dobijenih pozitivnih ocjena o koherentnosti pravnog sistema u oblasti zaštite od diskriminacije, Evropska komisija i dalje insistira na njihovom dosljednom sprovođenju, posebno u oblasti najranjivijih društvenih grupa.

Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Mitja Drobnič je saopštio da je organizovanje Okruglog stola dobra prilika da se diskutuje o tome kako Evropska unija vidi stanje ljudskih prava u Crnoj Gori i šta na tom polju od Crne Gore očekuje. Zaštita ljudskih prava daje priliku da živimo u različitostima, a demokratsko društvo je ono u kojem svaki pojedinac ima slobodu da uživa svoja prava. Na putu ka Evropskoj uniji Crna Gora mora da obezbijedi odgovarajuće pravne instrumente koji će garantovati svakoj osobi da u potpunosti uživa svoja prava. Da bi se sprovođenje zakona čvrsto ukorijenilo, međuinstitucionalna saradnja je neophodna. Budući da se većina institucija u Crnoj Gori suočava sa nedostatkom kapaciteta, Evropska unija snažno ohrabruje sve institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava u Crnoj Gori da intenziviraju saradnju. Neophodna je saradnja Vlade Crne Gore, resornog ministarstva, nadležnog skupštinskog odbora, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i svih drugih koji se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda. Kao dobar primjer saradnje u ovoj oblasti, može se navesti saradnja prilikom izrade Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori je pozdravio otvorenost Savjeta za zaštitu od diskriminacije za razmatranje široke lepeze problema koji su vezani za diskriminaciju.

Što se tiče zakonodavnih promjena, istakao je očekivanje da će izmjenama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zakona o zabrani diskriminacije doći do značajne usklađenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije. Takođe, istakao je da Evropska unija očekuje da će se definisati da se zamjenicima i savjetnicima Ombudsmana omogućiti uživanje funkcionalnog imuniteta, budući da se radi o obavezi koja proističe iz Akcionog plana za Poglavlje 23. Nezavisnost Ombudsmana mora da se obezbijedi kroz čvrstu zakonsku osnovu, kako bi se omogućilo Ombudsmanu da se akredituje u Komitetu nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava. Budući da je evropska pravna tekovina u oblasti antidiskriminacije naročito osjetljivo pitanje kojem Komisija i sve države članice poklanjaju posebnu pažnju, snažno je preporučio Crnoj Gori da se puna pažnja posveti analizi ovog Zakona prije njegovog usvajanja u Skupštini.

Kada je riječ o rodnoj ravnopravnosti, istakao je da su izmjene izbornog zakona u toku i to treba iskoristiti kako bi se riješilo pitanje nedovoljne zastupljenosti žena u Skupštini. Pitanje nasilja u porodici još uvijek predstavlja razlog za ozbiljnu zabrinutost. Institucionalna saradnja različitih socijalnih servisa veoma je važna, a sprovođenje zakona treba da se poboljša.

Mediji takođe predstavljaju važan faktor otkrivanja slučajeva kršenja ljudskih prava i moraju imati uslove za rad bez pritiska. Zbog toga je Evropska komisija u Izveštaju o napretku Crne Gore za 2013. godinu istakla da: "Umiješanost pripadnika policije, naročito policijskih službenika, u slučajeve zastrašivanja i napada na novinare ostaje ozbiljan razlog za zabrinutost, kao i nedavni porast broja činova nasilja protiv novinara. Svi stari i nedavni slučajevi prijetnji i

nasilja moraju se temeljno istražiti i procesuirati.“ Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Mitja Drobnič je istakao da su u poslednjem periodu bili svjedoci napada na imovinu medija. Naglasio je da se počinioci tih napada moraju identifikovati i kazniti. Od državnih organa se očekuje da zaštite novinare i pruže im uslove za nesmetan rad, što će Evropska unija posebno pratiti.

Situacija u oblasti prava lica sa invaliditetom se nije popravila, posebno u oblasti pristupa javnim ustanovama. Apelovao je na nadležne organe da omoguće licima sa invaliditetom da u potpunosti uživaju njihova prava. Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom sadrži brojne nedostatke i neophodno ga je mijenjati.

Prošle godine Crna Gora je napravila značajan iskorak u oblasti prava na slobodno okupljanje i država je čvrsto podržala organizaciju dvije povorke ponosa, a policija je dobro odradila posao kad je riječ o bezbjednosti učesnika parade ponosa. Ovi događaji su pokazali i zabrinjavajuće visok nivo homofobije u Crnoj Gori. Naglasio je da Evropska unija ne dozvoljava ophođenje prema ljudima kao građanima drugog reda zbog njihove drugačije seksualne orijentacije. Istakao je da očekuje da se sve homofobične prijetnje i napadi istraže, da se procesuiraju, a da se počinioci krivično gone i kazne. Evropska komisija će podržati sve inicijative koje dolaze iz Savjeta i drugih institucija koje imaju za cilj da se obezbijedi dodatna stručna obuka, prenos znanja i razmjena dobrih praksi za tužioce, kako bi se ovi slučajevi procesuirali u skladu sa najvećim međunarodnim standardima.

Navodeći da je još jedna godina ostala za trajno rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica, Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori je saopštio da je neophodno nastaviti sa aktivnostima kako bi se pronašla rješenja za integrisanje ovih lica i rješavanje njihovog statusa. Značajni izazovi su pred Crnom Gorom kad je riječ o romskoj populaciji i očekuje od Crne Gore da ima aktivan pristup, uz podršku Evropske unije, da omogući integrisanje Roma u crnogorsko društvo i da im omogući život kao i ostalim građanima.

Zaključio je da u Evropska unija i Delegacija Evropske unije u CG uvijek otvoreni za saradnju, ali i komentare kako bi se doprinijelo većem poštovanju i zaštiti ljudskih prava u Crnoj Gori.

Ambasador Velike Britanije u Crnoj Gori Ian Robert Viting je saopštio da su tokom 2013. godine Vlada Crne Gore, međunarodna zajednica i civilno društvo uložili puno napora na zaštiti ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Velika Britanija je podržavala i nastaviće da podržava partnere u ovoj misiji, jer su zaštita ljudskih prava i zabrana diskriminacije veoma bitni. Samo u društvu gdje su drugi slobodni možemo biti slobodni i mi, istakao je Viting. Napori koje Crna Gora ulaže u ovoj oblasti se manifestuju kroz usvajanje novih zakona i napredak koji se ostvaruje na polju prava manjina, uključujući pripadnike LGBT populacije, žene i Rome. Po ocjeni ambasadora Velike Britanije u Crnoj Gori, Savjet je imao značajnu ulogu tokom 2013. godine. Čestitao je Vladi Crne Gore na doprinosu i krupnim koracima učinjenim u pravcu zaštite ljudskih prava i sloboda. Istakao je da je Ambasada Velike Britanije u Crnoj Gori podržavala i da će nastaviti da podržava sve projekte čiji je cilj zaštita ljudskih prava, s obzirom da se najbolji rezultati ostvaruju kroz konstruktivnu saradnju svih aktera. Navodeći da Velika Britanija ima korisno iskustvo u oblasti zaštite ljudskih prava, istakao je da će im biti zadovoljstvo da i u narednom periodu pružaju ekspertsku podršku u ovoj oblasti.

U okviru glavne, panel diskusije, učesnicima Okruglog stola obratili su se: predstavnica Delegacije EU u Crnoj Gori Barbara Rotovnik, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević Marović, šefica kabineta u Ministarstvu pravde Tanja Pavićević, član Savjeta i izvršni direktor LGBT Foruma Progres Stevan Milivojević i rukovodilac Centra za ljudska prava

Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i član ECRI-ja za Crnu Goru Siniša Bjeković. Panelom je moderirao savjetnik predsjednika Vlade, član i sekretar Savjeta dr Jovan Kojičić.

Ukazano je na do sada ostvarene rezultate i otvorena diskusija na temu daljeg podsticanja saradnje Savjeta sa civilnim sektorom i međunarodnim organizacijama koje se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda.

Barbara Rotovnik iz Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori je saopštila da se Evropska komisija ne bavi pojedinačnim slučajevima kršenja ljudskih prava, već da se koncentrišu na opštu sliku ljudskih prava u Crnoj Gori. Saopštila je da je generalna ocjena da su efekti primjene zakonodavstva slabiji. Podsjećajući na održavanje povorke ponosa, istakla je da su homofobični napadi bili jasno vidljivi i ukazali da se Crna Gora još uvijek suočava sa visokim nivoom homofobije. Veoma važnim smatra sprovođenje edukacija za državne tužioce i sudije o postupanju u slučajevima koji se tiču nasilja nad LGBT osobama. Ukazala je da je neophodno izmijeniti i antidiskriminaciono zakonodavstvo radi usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije. Takođe, neophodno je više raditi na planu zaštite prava osoba sa invaliditetom, posebno u cilju obezbjeđivanja prava na pristup objektima u javnoj upotrebi. Pravni okvir kojim je regulisana zabrana diskriminacije lica sa invaliditetom takođe treba izmijeniti. Takođe, neophodno je preduzeti mjere na obezbjeđivanju većeg učešća žena u političkom životu, kako bi se obezbijedilo da 1/3 žena bude u Parlamentu i u tom pogledu neophodno je izmijeniti zakonodavstvo. Administrativni kapaciteti crnogorskih institucija koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda treba da budu ojačani, jer u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava radi oko 15 službenika, a u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore 25. Evropska komisija je pozdravila odluku Crne Gore da uključi civilno društvo u radne grupe za pregovaračka poglavlja u procesu pregovora sa Evropskom unijom. Razvijanje saradnje među crnogorskim institucijama veoma je važno, kao i saradnja sa relevantnim međunarodnim organizacijama. Pozvala je crnogorske institucije da koriste IPA sredstva i TAIEX pomoć.

Blanka Radošević- Marović, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava je saopštila da resorno ministarstvo preduzima brojne mjere i aktivnosti u cilju zaštite prava pripadnika ranjivih grupa. U tom pogledu, Vlada Crne Gore je donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za zaštitu od diskriminacije kojom predsjedava predsjednik Vlade, dok su resorni ministri članovi Savjeta, kao i predstavnici relevantnih nevladinih organizacija koje se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda. Podsjetila je da je Savjet nakon održane konstitutivne sjednice uputio saopštenje kojim se svim građanima koji su pretrpjeli diskriminaciju upućuje izvinjenje. Savjet za zaštitu od diskriminacije u saradnji sa resornim ministarstvima i nevladinim sektorom radi na unapređenju stanja ljudskih prava u Crnoj Gori i podstiče sistemski pristup u zaštiti ljudskih prava u Crnoj Gori. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je prepoznato po značaju koji pridaje primjeni antidiskriminacionog zakonodavstva i jačanju svijesti o značaju zabrane diskriminacije još od 2010. godine. Ministarstvo je uz pomoć Misije OEBS-a u Crnoj Gori donijelo Plan implementacije i Plan promocije antidiskriminacionog zakonodavstva. Realizovanim kampanjama nastojao se povećati nivo tolerancije prema ranjivim grupama. Od usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije 2010. godine i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, 2011. godine preduzimaju se brojne aktivnosti na planu zaštite od diskriminacije, a ostvareni su i mjerljivi rezultati u ovoj oblasti. Priprema se i novi plan edukacije, koji predstavlja jednu vrstu škole o ljudskim pravima.

Tanja Pavićević, šefica Kabineta u Ministarstvu pravde, je saopštila da Crna Gora realizuje set politika u oblasti zaštite od diskriminacije. Jednakost pred zakonom i ravnopravnost

svih građana utvrđena je Ustavom Crne Gore, a razrađena je nizom zakona kojima se zabranjuje diskriminacija u pojedinim oblastima. Istakla je sledeće zakone: Zakon zabrani diskriminacije, Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Krivični zakonik. Vlada Crne Gore je svojim djelovanjem pokazala da afirmiše vrijednosti zaštite od diskriminacije. Kroz aktivnosti Vlade Crne Gore, skupštinskog Odbora za ljudska prava i slobode, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u saradnji sa civilnim sektorom Vlada je pokazala da daje svoj doprinos u zaštiti ljudskih prava svih građana Crne Gore. Savjet za zaštitu od diskriminacije mora biti dvostruko proaktivan- na nacionalnom i međunarodnom nivou. Crna Gora će i u narednom periodu nastaviti da preduzima aktivnosti na planu zaštite ljudskih prava svih građana.

Stevan Milivojević, izvršni direktor NVO LGBT Forum Progres je saopštio da je civilno društvo dalo doprinos u radu Savjeta za zaštitu od diskriminacije. Kontekst u kojem je nastao Savjet je bio takav da je Crna Gora bila prepoznata kao zemlja u kojoj su dovedena u pitanje prava LGBT populacije. Pripadnici LGBT populacije bili su pojačano ugrožena i diskriminisana grupa, tako da se svega nekoliko pripadnika ove populacije javno deklariralo. Savjet služi kao dobra forma za dijalog između izvršne vlasti i civilnog društva. Kada se govori o opštoj ocjeni u oblasti antidiskriminacione politike, može se reći da su potrebni zakonodavni propisi usvojeni, a implementacija zakona je još uvijek nedovoljna.

Siniša Bjeković, rukovodilac Centra za ljudska prava na Pravnom fakultetu, član ECRI-ja iz Crne Gore je saopštio da Crna Gora nema dugu građansku tradiciju i da se pojedine sfere društvenog života teško shvataju i prihvataju. Tranzicija je nešto sa čime smo se suočili i još uvijek se suočavamo. Prve korake smo preduzeli u oblasti ekonomije, a nije stvorena adekvatna društvena podloga u kojoj će se ljudska prava ostvarivati. Saopštio je da Crna Gora relativno brzo napreduje u oblasti evropskih integracija, ali da nije stvoren adekvatan društveni ambijent koji može da isprati sve te promjene. Po njegovoj ocjeni, danas u Crnoj Gori djeluje da je građanska hrabrost priznati čovjeku da je čovjek i građanin i poštovati i priznati mu prava koja mu pripadaju.

Govorio je o institucionalnom i normativnom okviru za zaštitu ljudskih prava, kao i o svijesti čovjeka/društva o značaju ljudskih prava. Definiciju ljudskih prava ljudi znaju, ali suština i sadržina se teško shvataju, što će još uvijek biti problem bez obzira na povećan broj obuka. Suština priče o zaštiti ljudskih prava i sloboda još uvijek leži u svakom čovjeku. Zbog tradicionalnog i patrijarhalnog društva, nasilje i homofobija prema pripadnicima LGBT populacije još uvijek će opterećivati crnogorsko društvo u dužem vremenskom periodu, jer je najteže ukloniti predrasude zasnovane na odsustvu razuma. Država ima preventivni i represivni mehanizam u zaštiti i promociji ljudskih prava.

Kada je riječ o institucionalnoj podršci, istakao je da postoji potreba za dodatnim jačanjem kapaciteta nadležnih institucija. Takođe, važnim je ocijenio i izradu vodiča za sudije, tužioce i predstavnike NVO sektora u kontekstu antidiskriminacione prakse Evropskog suda za ljudska prava, kao i obuke realizovane za pripadnike policije.

Nakon panel izlaganja, tokom diskusije, koja je bila otvorena za sve učesnike skupa, razgovarano je o modalitetima saradnje i jačanja savjetodavne uloge Savjeta kroz različite mehanizme koji bi ujedno i podstakli dalje unapređivanje ambijenta u kojem su poštovanje i zaštita ljudskih prava i sloboda zagarantovani.

Tokom panel diskusije postavljena su pitanja:

“Šta treba preduzeti da se rezultati osjete na terenu, odnosno da se poboljša implementacija zakona?”, s obzirom da se na strani 11 Izveštaja navodi da i dalje postoje nedostaci u implementaciji antidiskriminacionog zakonodavstva, posebno prema ranjivim kategorijama.

Predstavnica Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori je saopštila da je već dala odgovor na to pitanje u svom uvodnom izlaganju, govoreći o opštem okviru za zaštitu od diskriminacije.

Pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević- Marović je saopštila da je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava zajedno sa OEBS-om donijelo Plan implementacije Zakona o zabrani diskriminacije. Kasnije je Plan dodatno proširen i on je prvenstveno obuhvatao oblast edukacije. Osnov diskriminacije je neznanje, odnosno poluznanje. Odlučeno je da se Planom edukacije obuhvate ključni akteri koji dolaze u kontakt sa ranjivim grupama, tako da su bili obuhvaćeni predstavnici državnih organa, pravosuđa, institucije Ombudsmana i nevladinog sektora. Takođe, realizovane su obuke za policijske službenike i službenike zaposlene u lokalnim samoupravama. Ove godine posebna pažnja će biti posvećena oboljelima od HIV/AIDS-a i korisnicima psihoaktivnih supstanci.

Tanja Pavićević, šefica Kabineta Ministra pravde je saopštila da Crna Gora ima dobar zakonodavni okvir, a da pažnju treba usmjeriti na implementaciju zakona. Ministarstvo pravde će posebno pratiti implementaciju Krivičnog zakona iz avgusta 2013. godine.

Stevan Milivojević je istakao da su nezadovoljni radom Tužilaštva, što su više puta isticali, jer je nakon povorke ponosa u Budvi podnešeno 230 prijava, a veoma mali broj njih je procesuiran. U narednom periodu potrebno je još više napora uložiti na planu edukacije i organizovanju treninga o zaštiti ljudskih prava i sloboda.

Siniša Bjeković, rukovodilac Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta je saopštio da je rad pravosuđa zasnovan na pozitivnoj pravnoj dogmi, a sve više računa će se morati voditi o praksi međunarodnih tijela. Veoma je važno sprovođenje obuka zasnovanih na međunarodnim standardima, ali su u ovom momentu ključna praktična iskustva. Edukaciju treba početi od najranijeg uzrasta, jer se niko nije rodio sa mržnjom prema drugom.

Biljana Alković iz Instituta socijalne inkluzije i član Savjeta za zaštitu od diskriminacije je saopštila da je Savjet u potpunosti opravdao svoje postojanje i za godinu dana uradio mnogo. Istakla je da su preduzete značajne aktivnosti na planu zaštite osoba sa invaliditetom, a po njenoj ocjeni, moguće da je najmanje aktivnosti realizovano za Rome. Usvajanje Standarda zanimanja za Rome i Egipćane će pružiti šansu njihovim srednjoškolcima da se po završetku školovanja zaposle i u nekim drugim, a ne samo komunalnim djelatnostima. Takođe, potrebno je da se uradi legalizacija prikupljanja sekundarnih sirovina. Na sledećoj sjednici Savjeta tema će biti ugovoreni i prisilni brakovi.

Milan Radović iz NVO “Građanska alijansa” je saopštio da je u Crnoj Gori ostvaren napredak u oblasti ljudskih prava, kako usvajanjem određene legislative, tako i radom institucija, ali je naglasio da institucije nemaju adekvatno popunjene kapacitete, pa je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava do prije godinu dana radilo sa 50% popunjenih kapaciteta. Istakao je da predstavnici nevladinog sektora u svom radu dolaze direktno u kontakt sa građanima koji su žrtve diskriminacije. Takođe, naglasio je da se može navesti veliki broj slučajeva gdje su građani podnijeli prijavu zbog diskriminacije, a da je prošlo značajno vrijeme od tada i da još nijesu dobili odgovor. Saopštio je da predstavnici nevladinog sektora nijesu informisani o sjednicama Savjeta za zaštitu od diskriminacije, nijesu upoznati sa dnevnim redom i materijalima, pa je zamolio da se ta komunikacija poboljša.

Sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Jovan Kojičić je saopštio da nastoje da rad Savjeta bude transparentan, pa se najava za sjednicu i saopštenje sa sjednice postavljaju na sajtu Vlade. Izrazio je spremnost da ukoliko postoji neka elektronska mreža nevladinih organizacija, ta dokumenta šalju i putem mreže.

Biljana Alković, kao predstavnica nevladinog sektora u Savjetu je saopštila da joj se uvijek mogu obratiti predstavnici nevladinih organizacija kako bi im dostavila materijale vezane za rad Savjeta za zaštitu od diskriminacije.

Marija Vuksanović iz NVO "CEDEM" takođe je imala sugestiju u vezi sa potrebom povećanja transparentnosti rada Savjeta. Istakla je da je neophodna aktivnija uloga tužilaštva u vezi sa prijavljenim slučajevima diskriminacije, naglasivši da se određeni slučajevi diskriminacije kvalifikuju kao prekršaji. Takođe, veoma važno je upoznavanje sa standardima i praksom Evropskog suda za ljudska prava. Bitno je informisati građane o mehanizmima zaštite od diskriminacije, kao i mogućnosti korišćenja besplatne pravne pomoći, jer je do sada postojala nedovoljna promocija Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Ukazala je i na nedostatak jasnih podataka na osnovu kojih možemo mjeriti učinke. Potrebni su objedinjeni podaci koje nemamo, jer Crna Gora ih vodi samo u zbirnom obliku, a potrebno je po etnicitetu, uz poštovanje prava na privatnost. Upitala je kako je moguće izvještavati o Romima i Egipćanima ako nema institucije koja raspolaže podacima o tome šta je urađeno za pripadnike ove populacije u oblasti obrazovanja, zdravstva, stanovanja.

Siniša Bjeković je saopštio da je nekoliko puta naglašeno da Crna Gora ne raspolaže potrebnim statističkim podacima.

Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, prenijela je izvinjenje predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode koji zbog prethodno preuzetih obaveza nije bio u mogućnosti da učestvuje na Okruglom stolu. Zahvalila je i što je Odbor pribavio sebi autoritet da bude pozvan na ovako važnu raspravu i prepoznat kao subjekt koji je značajan po djelovanju u ovoj oblasti. Akcenat u radu Odbora nijesu samo zakonodavne aktivnosti, već i aktivnosti koje se odnose na implementaciju zakona, što se može vidjeti i iz Plana aktivnosti koji Odbor usvaja. U svom radu Odbor ključne aktivnosti usmjerava upravo na one oblasti u kojima su upućene zamjerke od strane Evropske komisije u Izvještaju u napretku.

Milan Radović je saopštio da je Odbor za ljudska prava i slobode jedno od najtransparentnijih radnih tijela u Skupštini Crne Gore na koje bi se trebala ugledati sva ostala radna tijela. Mišljenja je da bi trebalo naći odgovarajući model saradnje Odbora za ljudska prava i slobode i Savjeta za zaštitu od diskriminacije.

Slavica Jauković iz Saveza sindikata je saopštila da je radno zakonodavstvo usklađeno sa evropskom pravnom tekovinom kojom su regulisani radni odnosi, a da je u Crnoj Gori u proteklih pet godina učinjeno mnogo u ovoj oblasti.

Na pitanje u vezi sa kapacitetima institucije Ombudsmana, Dina Knežević, predstavnik institucije je saopštila da institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore doprinosi zaštiti ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore. Takođe, građani su sve više upoznati sa postojanjem i nadležnostima institucije Ombudsmana.

Andrija Samardžić iz Saveza slijepih Crne Gore je saopštio da material za Okrugli sto nije dobio u formi koja je prilagođena za slabovide osobe i ukazao je da bi o tome trebalo više voditi računa ukoliko se ne želi vršiti diskriminacija ovih lica.

Organizator je odgovorio da je dio materijala poslat elektronski, putem mejla, dok su određene brošure posjedovali samo u štampanoj formi i nijesu prilagođene osobama sa oštećenjem vida.

Dr Jovan Kojičić, sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije je ocijenio da je rasprava bila konstruktivna i korisna svim subjektima, da se čuo značajan broj korisnih predloga i

sugestija, koje će Savjet, u skladu sa nadležnošću i mogućnošću, razmotriti i odlučiti o njihovom prihvatanju/neprihvatanju. Sugestija koja se odnosi na povećanje transparentnosti rada Savjeta u dijelu dostavljanja materijala nevladinom sektoru može biti realizovana na način što će se materijali za sjednice Savjeta slati preko odgovarajuće mreže nevladinih organizacija.

Učesnici Okruglog stola poslali su poruku da ostvareni rezultati na planu zaštite od diskriminacije obavezuju da se kroz partnerski odnos i konstruktivan doprinos svih aktera na nacionalnom nivou nastavi sa aktivnim radom u pravcu ostvarivanja mjerljivih rezultata na evropskom putu crnogorskog društva.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić